

LETNI PROGRAM DELA INFRASTRUKTURNEGA PROGRAMA (IP) ZA LETO 2011

A. SPLOŠNI PODATKI

1. Šifra RO, naslov in vodja infrastrukturnega programa (IP)

Šifra RO	RO izvajalka infrastrukturnega programa
0618	Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Novi trg 2, Ljubljana

Šifra IP	Naslov infrastrukturnega programa
IP-0618	Naravna in kulturna dediščina

Šifra (ARRS)	Vodja infrastrukturnega programa
12676	Jerneja Fridl

2. Organizacijska/e enota/e izvajanja infrastrukturnega programa

INFRASTRUKTURNI PROGRAM v RO izvaja/jo naslednja/e notranja/e organizacijska/e enota/e (OE) - (t.j. obračunska/e enota/e)

zap.št.	naziv OE	vodja OE
1	Zgodovinski inštitut Milka Kosa	dr. Petra Svobljšek
2	Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta	dr. Barbara Murovec
3	Inštitut za arheologijo	dr. Jana Horvat
4	Muzikološki inštitut	dr. Metoda Kokole
5	Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije	dr. Marina Lukšič Hacin
6	Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša	dr. Marko Snoj
7	Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede	dr. Darko Dolinar
8	Inštitut za slovensko narodopisje	dr. Monika Kropelj
9	Glasbenonarodopisni inštitut	dr. Marjetka Golež Kaučič
10	Inštitut za kulturno zgodovino	dr. Andrej Vovko
11	Sekcija za interdisciplinarno raziskovanje v humanistiki	dr. Oto Luthar
12	Inštitut za raziskovanje krasa	dr. Tadej Slabe
13	Geografski inštitut Antona Melika	dr. Drago Perko
14	Paleontološki inštitut Ivana Rakovca	dr. Špela Goričan
15	Biološki inštitut Jovana Hadžija	dr. Matjaž Kuntner
16	Inštitut za antropološke in prostorske študije	dr. Ivan Šprajc
17	Družbenomedicinski inštitut	dr. Duška Knežević Hočevar
18	Filozofski inštitut	dr. Rado Riha
19	Založba ZRC	dr. Vojislav Likar

B. LETNI PROGRAM DELA INFRASTRUKTURNEGA PROGRAMA ZA TEKOČE LETO

1. Opis področja in vsebina infrastrukturnega programa:

V letu 2011 bo infrastrukturna dejavnost ZRC SAZU podobno kot prejšnja leta obsegala različne aktivnosti 19-tih organizacijskih enot. Sistematično lahko aktivnosti strnemo v naslednje skupine: (a) *terensko delo* (arheološke in paleontološke raziskave, geodetske meritve, sledilni poskusi voda, meritve v kraških jamah, kartiranje vegetacije in biotopov, fotografiranje objektov, obiski arhivov, muzejev, drugih inštitucij doma in v tujini, ipd.); (b) *dokumentacijsko dejavnost* (laboratorijske obdelave terenskih vzorcev, vnašanje rezultatov vzorcev, gradiva in podatkov, razvrščanje in katalogiziranje gradiva, arhiviranje, statistične obdelave vzorcev ...); (c) *informacijsko dejavnost* (digitaliziranje starejših zapisov (npr. grafičnih in zvočnih), GIS-analize, organiziranje podatkovnih zbirk in mrež, analiziranje, modeliranje, avdiovizualna snemanja ipd.); (d) *prezentacijsko dejavnost* (tehnična priprava knjižnih in avdiovizualnih izdaj (Založba ZRC), organizacija tiskovnih konferenc ali javne predstavitve rezultatov projektov, urejanje spletnih predstavitev ipd.).

ZRC SAZU pa je uspel velik preboj na področju infrastrukture, saj je bil s strani MVZT povabljen, da se aktivneje vključi v načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur 2011-2020, katerega osnutek je v pripravi. Glede na prioriteto izbrane mednarodne projekte iz nabora ESFRI se je ministrstvo odločilo, da zagotovi določen del sredstev za pripravljeno fazo že v letu 2011. Tako smo na pobudo Inštituta za novejšo zgodovino skupaj pripravili načrt projekta *Zasnova nacionalne digitalne infrastrukture za humanistiko in umetnost* (akronim: SI-DIH), ki ga bomo skupaj z Inštitutom za novejšo zgodovino v letu 2011 tudi izvedli.

Projekt je namenjen predvsem prvi fazi, to je zasnovi nacionalne digitalne infrastrukture, s katero bomo tudi v Sloveniji pripravili standarde za nadaljnje sodelovanje v DARIAH. V tej fazi bomo najprej ugotovili, katere inštitucije ter s kakšnimi sistemi in vrstami podatkov so eventualni kandidati za vstop v celovitejši sistem, ki bo nudil infrastrukturno podporo raziskovalnim prizadevanjem na področju humanistike in umetnosti. Zato smo si za cilj zastavili:

- sestaviti seznam inštitucij, ki bi lahko bile zainteresirane za vključevanje v mrežo SI-DIH;
- pripraviti raznolik nabor digitalnih vsebin s področja umetnosti in humanistike, ki jih omenjene inštitucije imajo ali tudi že predstavljajo na svojih internih ali spletnih straneh, ter ugotoviti s kakšnimi vrstami podatkov razpolagajo (npr. oblike virov, vrste formatov, medijev, metapodatkov ipd.);
- na podlagi temeljitejših analiz doreči standarde iz organizacijskega, programskega, vsebinskega in v tem kontekstu v nadaljevanju tudi analitskega, tehnološkega ter pravnega vidika, upoštevajoč usmeritve in zastavljene standarde DARIAH;
- doreči vlogo repozitorija za nacionalno digitalno infrastrukturo za humanistiko in umetnosti;
- ob upoštevanju vzpostavljenih standardov preko skupnega portala SI-DIH in celovitega iskalnika povezati spletišči SIstory in Arzenal, kar naj bi predstavljalo vzorčni primer, kako bodo kasneje v infrastrukturno omrežje vstopale tudi druge sorodne inštitucije.
- Nacionalna digitalna infrastruktura za humanistiko in umetnost bo uporabnikom usmerjenih oziroma ciljnih poizvedb kasneje lahko približala tudi povezane podatke z drugih znanstvenih področij in podpodročij ter omogočala nadgradnjo analitskih aplikacij.

Sodelovanje ZRC SAZU pa bo morda zagotovljeno tudi pri zasnovi nacionalne infrastrukture kot podpore projektu LIFE WATCH, katerega namen je vzpostaviti raziskovalno infrastrukturo, ki bo podpirala raziskovanja na nivoju zaščite, upravljanja in trajnostne rabe biodiverzitete. Glede teh aktivnostih so se pogovori z MVZT šele začeli, pričakujemo pa lahko, da bomo del aktivnosti izvedli tudi že v letu 2011.

2. PRIKAZ INFRASTRUKTURNE PODPORE RAZISKOVALNI DEJAVNOSTI¹

2.1. Prikaz podpore infrastrukturnega programa raziskovalnim programom:

V letu 2011 bodo na ZRC SAZU potekali še vsi raziskovalni programi iz leta 2010, ki bodo zahtevali infrastrukturno dejavnost v podobnem obsegu kot v predhodnem obdobju. Štirje izmed njih se bodo zaključili 31. decembra 2011. Infrastrukturna dejavnost bo zato tudi v letu 2011 namenjena programom:

- Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti (P6-0052),
- Slovenska umetnostna identiteta v evropskem okviru (P6-0061),
- Arheološke raziskave (P6-0064),
- Raziskave slovenske glasbene preteklosti (P6-0004),
- Narodna in kulturna identiteta slovenskega izseljenstva (P5-0070),
- Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju (P6-0038),
- Literarnozgodovinske, literarnoteoretične in metodološke raziskave (P6-0024),
- Etnološke in folkloristične raziskave kulturnih prostorov in praks (P6-0088),
- Folkloristične in etnološke raziskave slovenske ljudske duhovne kulture (P6-0111),
- Biografije, mentalitete, epohe (P6-0094),
- Jezik, spomin in politike reprezentacije (P6-0347),
- Raziskovanje krasa (P6-0119),
- Geografija Slovenije (P6-0101),
- Paleontologija in sedimentarna geologija (P1-0008),
- Gradienti in biodiverziteteta: flora, favna in vegetacija (P1-0236),
- Antropološke in prostorske raziskave (P6-0079),
- Pogoji in problemi sodobne filozofije (P6-0014).

2.2. Prikaz podpore infrastrukturnega programa raziskovalnim projektom:

Izmed 24-tih temeljnih raziskovalnih projektov, ki so na ZRC SAZU potekali v letu 2010 se jih bo kar 11 izteklo 31. januarja 2011, eden pa se bo zaključil 30. aprila 2011. Večji del raziskovalcev bo usip raziskovalnih projektov poskušalo nadomestiti z novopridobljenimi projekti na razpisu, vendar v pričakovanju rezultatov prvega kroga ocenjevanja še ne moremo napovedati uspešnosti prijav. Ostalih 12 temeljnih raziskovalnih projektov se bo nadaljevalo v letu 2011 in tudi leta 2012:

- Kulturna demografija prve svetovne vojne (J6-2079),
- Samostani - povezovalci evropskega umetnostnega prostora (J6-2140),
- Podatkovna zbirka grobe rimske keramike kot temelj za analizo poznoantične poselitve v Sloveniji (J6-2202),
- Didaktični priročniki in glasbena vzgoja v 18. stoletju (J6-2199),
- Glasbenoestetsko ozadje ljubljanskega koncertnega življenja v 19. stoletju: od 1794 do 1872 (J6-3610),
- "Slovenska" svetovna književnost: umeščanje svetovne književnosti v nacionalni literarni sistem (J6-3613),
- Porabski Slovenci v »Madžarskem Gulagu« (J6-2012),
- Slovenski pregovori kot kulturna dediščina: klasifikacija in redakcija korpusa (J6-3600),
- Izvori in transformacije motivov in simbolov v literaturi in jezikih (J6-2090),
- (Pre)oblikovanje spomina na prelomna obdobja v slovenski zgodovini 20. stoletja (J6-3627),
- Geografija človeških virov Slovenije (Geografija ustvarjalnosti) (J6-2135),
- Filogenetska sistematika družine Zygiellidae in pomen za raziskave evolucije pajkov (J1-2063).

¹ Obseg teksta v točkah 2.1. do 2.5. je omejen do 1/2 strani (pisava Times New Roman, velikost črk 11, enojni razmik).

2.3. Prikaz podpore infrastrukturnega programa razvojnim programom in projektom:

Infrastruktura skupina bo tudi v letu 2011 imela pomembno vlogo pri ciljno naravnanih projektih CRP-ih, ki potekajo v okviru različnih organizacijskih enot. Prek raziskovalne sfere bodo posamezniki vključeni v raziskave, katerih poudarek bo na izdelavi in nadgradnji modelov ohranjanja, nastajanja in promocije narodne in kulturne dediščine slovenskih izseljencev, kombiniranih visokoločljivostnih postopkih zajemanja, razpoznavanja in vzdrževanja prostorskih podatkov ali na prenosu znanja v kmetijsko prakso v Sloveniji.

ZRC SAZU bo v Lipici, 27. in 28. oktobra 2011 v sodelovanju s Službo Vlade Republike Slovenije za razvoj organiziral simpozij Slovenski regionalni dnevi, ki bo tokrat posvečen predstavitvi priporočil za izvajanje regionalne politike v Sloveniji, soočenju mnenj in idej pristojnih vladnih služb, vladnih organov, regionalnih razvojnih agencij, občin, drugih regionalnih akterjev in akademske sfere ter ustreznim instrumentom in mehanizmom regionalne politike. Sodelavci infrastrukturnega programa bodo sodelovali pri pripravi gradiva in zbornika Razvoj zavarovanih območij v Sloveniji, ki bo izšel ob tej priložnosti.

Sodelavci infrastrukturne skupine bodo samostojno razvijali postopke, ki predstavljajo pobude razvojnim programom in projektom (npr. razvijanje postopkov za daljinsko zaznavanje prostorskih podatkov, tehnik za obdelavo podatkov v geografskem informacijskem sistemu ipd.), bodisi bodo sodelovali pri širše zasnovanih razvojno-tehnoloških procesih z ocenami in relevantnimi podatki (posegih na občutljivem kraškem svetu, monitoringi ogroženih živalskih vrst, kartiranje negozdnih habitatnih tipov ipd.).

2.4. Prikaz podpore infrastrukturnega programa državnim in drugim vladnim organom ali resorjem pri izvajanju njihove službe

Del dejavnosti infrastrukturnega programa bo tudi v letu 2011 povezan s potrebami državnih in drugih vladnih organov, saj bo infrastruktura skupina sodelovala pri:

- pridobivanju podatkov o ukradenih umetninah po naročilu Ministrstva za notranje zadeve;
- komisijah za prenovo umetnostnih spomenikov na Ministrstvu za kulturo in Zavodu za varstvo kulturne dediščine RS;
- foto- in videodokumentiranju ter zajemanju vzorcev ob gradnji slovenskega avtocestnega križa po naročilu Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji;
- informatizaciji, geokodiranju in urejanju podatkovne, kartografske, slikovne in toponomastične baze zemljepisnih imen, ki so osnova za delo Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade RS;
- standardizacijskih postopkih Urada za standardizacijo in meroslovje;
- izpopolnjevanju učnih programov za osnovne in srednje šole v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo;
- pripravi strokovnih podlag za koncesijsko pogodbo za Postojnsko jamo in Predjamski sistem (Zavod RS za varstvo narave);
- nadgrajevanju katastra jam za Agencijo RS za okolje;
- svetovanju glede pravilne rabe strokovnih izrazov na področju elektronske komunikacije (Ministrstvo za gospodarstvo);
- zbiranju gradiva ter pripravljanju podatkov na temo medetničnih in medverskih odnosov, miru in stabilnosti zahodnega Balkana po naročilu Ministrstva za obrambo;
- pripravi podatkov za Naturo 2000 v Sloveniji (Ministrstvo za okolje in prostor);
- ugotavljanju podnebnih sprememb z opazovanjem spreminjanja ledu Triglavskega ledenika.

2.5. Pomen vsebine infrastrukturnega programa za raziskovalno dejavnost in druge uporabnike z vidika ekonomičnosti in tehnološke sodobnosti

Infrastrukturalna skupina, ki deluje v okviru ZRC SAZU, bo v letu 2011 glede na finančne vloške v opremo in izobraževanje skušala slediti hitremu tehnološkemu razvoju in vzporedno razvijati izpopolnjene metode zajemanja podatkov, njihovega analiziranja in prezentiranja, predvsem s pomočjo novih tehnologij in lastnih izboljšav. V okviru vzpostavljene tehnološke platforme Arzenal bo tako uvedenih nekaj novih načinov dela, predvsem pri organizaciji obstoječih podatkovnih zbirk in programskih orodij, pri vzpostavljanju podatkovnih baz in modeliranju, pri mikroskopskih analizah, terenskem delu ali pri razvijanju novih sistemov, namenjenih dokumentacijski dejavnosti. Večje posodobitve bodo tudi v načinu predstavljanja zbirk in rezultatov preko svetovnega spleta, kjer bo odigralo pomembno vlogo sodelovanje s priznanimi računalniškimi in tehnološko razvojnimi podjetji. ZRC SAZU v letu 2011 načrtuje posodobitev spletnih strani posameznih organizacijskih enot. Večji tehnološki premik bo v okviru tega narejen tudi z uvedbo spletne trgovine Založbe ZRC.

To bo pripomoglo k hitrejšemu posredovanju informacij, ne le raziskovalcem Znanstvenoraziskovalnega centra, temveč tudi tuji in domači javnosti, kar bo nedvomno pripomoglo k večji ekonomičnosti in tehnološki sodobnosti.

3. RAZISKOVALNA IN INFRASTRUKTURNA OPREMA TER DRUGA INFRASTRUKTURA

3.1. Seznam raziskovalne in infrastrukturne opreme ter druge infrastrukture s stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti²

zap. št.	Inventarna številka	Naziv osnovnega sredstva	Nabavna vrednost v EUR	Letna stopnja izkoriščenosti v %
1	8423,8424,842 5,8497,8505,8 573,8590	Krasoslovna terenska in laboratorijska oprema	41396.95	87.00
2	7410,7415,741 6,7417,7418,7 419,7423,7428 ,7429,7431,74 32,7435,7436, 7440,7441,744 3,7444,7445,7 450,7451,7454 ,7457,7461,74 62,7465,7467, 7468,7472,747 6,7477,7479,7 480,7482	Informacijski strežnik za tvorjenje, upravljanje in uporabo gradivskih slovarskih zbirk in programski paket SlovarRed	22796.28	100.00
3	7777,7780,778 7	Programski paket FloVegSi	5019.43	100.00

² Vpisujemo vso raziskovalno in/ali informacijsko-komunikacijsko raziskovalno opremo ali drugo infrastrukturo, katere nabavna vrednost presega 50.000,00 EUR (za vede naravoslovje, tehniko, biotehniko in medicino) oziroma 15.000,00 EUR (za vede družboslovje in humanistika) po enoti - inventarni številki in je v neposredni funkciji izvajanja infrastrukturnega raziskovalnega programa.

Podatki morajo biti usklajeni z zadnjimi podatki, dostavljenimi ARRS za evidenco raziskovalne opreme (tabela: Evidenca raziskovalne opreme s podatki o mesečni uporabi).

4	7358,7359,7360,7361,7362,7363,7364,7365,7366,7367,7368,7382	Oprema za laboratorij za raziskovanje paleookolja	47903.15	80.00
5	7391,7669,7670,7671,7672,7673,7674,7675,7677,7678,7679,7680,7681,7682,7684	AV programska oprema	45621.75	55.00
6	7823 7824 7825 7826 7828	Digitalna računalniško podprta avdio delovna postaja	39232.78	100.00
7	9367,9369,9371,9372,9373,9374,9375,9376,9377,9410,9500,9506,9507,9508,9509,9510,9511,9512,9513,9514,9515,9516,9517	Digitalni terenski laboratorij	26478.71	100.00
8	8803,8805,8806,8807,8808,8809,8810	Digitalni arhiv GNI	20247.10	100.00
9	10443	Sistem za izdelavo mikroskopskih preparatov Logitech	48332.00	100.00

3.2. Opis tehnološke zahtevnosti infrastrukturne dejavnosti in prispevka k izkoriščenosti raziskovalne in informacijske opreme ter infrastrukture RO:³

V letu 2011 ne načrtujemo nabave tehnološko zahtevnejše opreme, saj je človeški kapital za humanistično usmerjeni zavod mnogo bolj pomemben kot draga strojna oprema. Tehnološka zahtevnost bo prišla do izraza pri pripravi podatkov za vnos v spletni portal Arzenal, saj bo pomanjkanje metapodatkov, neklasični formati zapisov in neurejenost določenega gradiva zahtevalo predelavo zbirk in podatkov, kar pa je lahko časovno zelo zamudno.

Infrastrukturna oprema večjih vrednosti se bo tudi v prihodnje uporabljala predvsem za terenske meritve in laboratorijske raziskave, ki se na nekaterih organizacijskih enotah opravljajo v večjem obsegu kot na drugih. Zaradi starosti omenjene opreme, saj se je večini iztekla amortizacijska doba, je v prihodnjem obdobju predvidena posodobitev nekaterih inštrumentov in naprav. Temu bodo namenjena tudi materialna sredstva, ki jih bomo za potrebe infrastrukturnega programa prenesli iz prejšnjega leta.

Zahtevnejša oprema bo potrebna predvsem za pripravo vzorcev za analizo peloda, rastlinskih makrofosilov in loss-on-ignition analizo, merjenje tokov in onesnaženosti podzemnih voda, snemanje in obdelavo avdio-zvočnega gradiva v Avdiovizualnem laboratoriju, meritve Triglavskega ledenika in ledenika pod Skuto. Ostale dejavnosti zahtevajo v glavnem le srednje zmogljive računalnike.

4. PRIKAZ SODELOVANJA Z UPORABNIKI IN DRUGIMI INFRASTRUKTURNIMI PROGRAMI TER POVEZANOSTI V RAZLIČNA INFRASTRUKTURNA OMREŽJA:⁴

4.1. Načrtovana podpora raziskovalno-razvojne dejavnosti drugih RO in JRO (uporabniki)

Raziskovalci ZRC SAZU bodo v prihodnje sodelovanje z univerzami ter nekaterimi tujimi raziskovalnimi in izobraževalnimi organizacijami le še nadgrajevali. V okviru centra odličnosti "Vesolje" bodo še naprej korektno sodelovali z Institutom Jožef Stefan, Naravoslovno-tehniško fakulteto, Fakulteto za elektrotehniko in Fakulteto za matematiko in fiziko (vse Univerza v Ljubljani).

Po uspešnem sodelovanju s priznanimi privatnimi tehnološkimi podjetji, s katerimi smo v preteklem letu dosegli dobre raziskovalne rezultate, si bomo prizadevali za skupen nastop na javnih razpisih za e-vsebin, ki jih je za leto 2011 ponovno napovedalo MVZT.

4.2. Sodelovanje z drugimi infrastrukturnimi programi in omrežji v Republiki Sloveniji:

V letu 2011 bomo brez dvoma večji korak v sodelovanju z drugimi infrastrukturnimi omrežji v Sloveniji in v tujini naredili prav s projektom *Zasnova digitalne infrastrukture za humanistiko in umetnost*, preko katerega bomo v sodelovanju z Inštitutom za novejšo zgodovino poskušali začrtane smernice projekta DARIAH v okviru ESFRIja prenesti prav na nacionalni nivo.

³ Obseg teksta v tej točki je omejen do 1/2 strani (pisava Times New Roman, velikost črk 11, enojni razmik).

⁴ Obseg teksta v tej točki je omejen do obsega 1 strani (pisava Times New Roman, velikost črk 11, enojni razmik).

Prav tako MVZT pričakuje, da bo ZRC SAZU preko projekta LifeWatch uspel povezati vse ključne nacionalne akterje. Obe omenjeni mreženji pa bosta bistveno povečali sodelovanje ZRC SAZU z drugimi infrastrukturnimi programi, ne le v Sloveniji, temveč tudi na evropskem nivoju.

4.3. Podpora sodelovanju pri mednarodnih infrastrukturnih projektih:

Podobno kot v letu 2010 bodo tudi v letu 2011 mednarodni projekti ZRC SAZU deležni infrastrukturne podpore. Dolgoročna vizija ZRC SAZU je intenzivnejše vključevanje v vse mehanizme 7. OP, zlasti v mehanizma Sodelovanje in Zamisli, pri čemer ne bomo zanemarjali drugih dveh mehanizmov. V okviru mehanizma Človeški viri bomo delovali zlasti na dolgotrajnejši mobilnosti raziskovalcev, tako zaposlenih na ZRC SAZU kot tujih raziskovalcev, ki bi prišli na ZRC SAZU. V letu 2011 bo potekalo sedem od že dobljenih projektov, najmanj dva v 7. OP pa še pričakujemo. Vsi navedeni projekti bodo infrastrukturno podprti.

C. IZJAVE POROČEVALCA

Podpisani na tem poročilu oziroma predlogu izjavljamo, da:

- so vsi podatki v poročilu v elektronski obliki identični podatkom v poročilu v pisni obliki;
- se strinjamo z obdelavo podatkov, povezanih z izvajanjem infrastrukturnega programa v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov ter obdelavo teh podatkov za evidenco ARRS.

Kraj in datum:

Ljubljana, 15. 2. 2011

PODPISI:

Vodja infrastrukturnega programa:

Ime in priimek:
mag. Jerneja Fridl

Podpis: _____

Zastopnik oz. pooblaščenka oseba

JRO in/ali koncesionarjev:

Ime in priimek:
prof. dr. Oto Luthar

Podpis: _____

ŽIG